

[Kulturministeren]

komme til at stå på egne ben og med behov for pauser i det nære samliv i hjem og familie. Alt dette mere end kalder på det skolealternativ, som efterskolen som kostskole jo netop er.

Et andet mere praktisk forhold er, at mange mindre kommuner har besvær med at få 10. klasse til at fungere. På de tosporede folkeskoler er der ofte for få elever tilbage til at danne en 10. klasse på hver af skolerne, og den sammenlægning af 10. klasser, som det så ofte medfører, medfører også et opbrud, der ikke sjældent betyder, at yderligere et antal unge falder fra og i stedet søger et efterskoleophold.

I efterskolesammenhæng giver det sig udslag på den måde, at de senere års stigende elevtal først og fremmest udgøres af elever i 10. klassealderen, og de udgør i dag over halvdelen eller over 8.000 af det samlede efterskoleelevtal. Det er bemærkelsesværdigt, at et sted mellem 20 og 25 pct. af alle unge, der søger det 10. skoleår, i dag gør det på en efterskole.

Et tredje forhold til forklaring af den stærke tilvækst finder man i, at efterskolerne nu mere end på noget andet tidspunkt har taget opgaven på sig med de sent udviklede, eller måske bedre sagt: Unge med særlige behov. De seneste to år er der oprettet 16 nye efterskoler, og ikke mindre end 9 af disse har det som hovedopgave at være skole for de nævnte grupper.

Jeg nævner disse forskellige forhold for at forklare den stærke tilvækst, men også for at pege på, at efterskoleformen uagtet skolernes status som frie skoler løser opgaver for det øvrige samfund, ja, at efterskoleformen, som den tager sig ud i dag, på mange måder er et produkt af det øvrige samfund.

Jeg vil gerne understrege, at efterskoleformen er et fremragende alternativ for unge mennesker. Den har med sine forskellige skoletyper en række tilbud, som folkeskolen ikke kan give, og kostskoleformen giver mulighed for et ofte tiltrængt miljøskift for de unge. Jeg er i øvrigt glad for at kunne konstatere, at denne opfattelse deles af mange og af stadig flere.

Det, jeg nu har sagt, ændrer imidlertid ikke på det forhold, at man også er nødt til at anlægge nogle samfundsøkonomiske betragtninger på dette område. Den økonomiske situation gør det helt nødvendigt, at efterskolerne deler vilkår med al anden skole- og uddannelsesvirksomhed og med samfundet i øvrigt og således må bære deres rimelige del af de indimellem al-

mindelige og nødvendige opbremsninger og besparelser.

Regeringen besluttede i marts 1990 på grundlag af en drøftelse i forbindelse med finanslovsforslaget for 1991, at der på dette område som på så mange andre skulle udarbejdes en budgetanalyse vedrørende de frie kostskoler, dvs. folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og altså efterskoler.

En arbejdsgruppe nedsat af Finansministeriet og bestående af embedsmænd fra Finansministeriet og Kulturministeriet udsendte i juni 1990 en analyse, som indeholder en række muligheder for besparelser. Disse muligheder skal naturligvis ikke realiseres alle sammen, men det kan blive relevant at sætte ind på nogle af de anviste områder for i en vis udstrækning at kunne styre den fremtidige udvikling.

Jeg vil i øvrigt undre mig over, at Efterskolerne Forening har ladet sig ophidse så voldsomt af budgetanalysen. Den angiver som sagt blot nogle sparemuligheder, som der skal tages politisk stilling til, når det er relevant i forhold til budgetarbejdet.

Jeg er overbevist om, at de private selvejende institutioner, efterskolerne, i mange år frem i tiden vil være en væsentlig del af de frie skoler, og jeg vil arbejde for, at alle de unge, som ønsker det, kan komme på en efterskole for en rimelig betaling.

Jeg er klar over, at der er et problem med den kommunale støtte til unges efterskoleophold. Denne støtte er frivillig for kommunerne og derfor indimellem også udsat for kommunale sparebestræbelser, og det har medført stor variation i støtten fra kommune til kommune. Ja, nogle kommuner giver i dag slet ikke støtte til unge, som søger et efterskoleophold. Jeg mener dog, at der altid har været en variation, når det gælder de kommunale støtteordninger.

Netop fordi skoleformen er så værdifuld, har jeg taget kontakt med Kommunernes Landsforening om sagen, og jeg er bekendt med – det ved jeg også at partiernes ordførere er underrettet om – at Kommunernes Landsforening for tiden undersøger, i hvilket omfang der i de seneste år er sket ændringer i den kommunale støtte til de unge. Det vil man vurdere, og så er der en aftale mellem Kommunernes Landsforenings formand og mig om, at vi inden længe optager drøftelser af situationen med henblik på at se, hvordan man kan løse de problemer,